

Slobodna Dalmacija 1.06.2016.

Trgovca koji ne vraća lipe prijavite inspektoru!

Piše Linda Perić **Foto** EPH

Novac u apoenima od jedne i dvije lipe ne proizvodi se od 2009. godine, no u HNB-u tvrde da ga u optjecaju još ima dovoljno. Unatoč tomu, u trgovačkim se lancima prave kako te kovanice ne postoje, zakidajući na taj način kupce

Jesu li vam ikad u trgovini vratili jednu ili dvije lipe ostatka, odnosno razliku između iznosa na računu i gotovine koju ste dali? Odgovor je sasvim sigurno negativan jer trgovci se prave kako spomenute kovanice ne postoje...

U upotrebi bi ih itekako morali imati s obzirom na to da u trgovinama cijene gotovo svih artikala završavaju na 99 lipa.

Trgovce bi se možda, ipak, moglo natjerati da počnu zaokruživati cijene, i to zbog sve glasnijih najava o prestanku proizvodnje kovanica od jedne i dvije lipe. Iz Hrvatske narodne banke još su lani, podsjetimo, odbacivali tu mogućnost, no ovaj put nisu je demantirali.

U odgovoru koji smo dobili od HNB-a stoji kako je praksa pokazala da apoeni kovanog novca od jedne i dvije lipe nisu imali "široku primjenu u optjecaju". Inače, trošak izrade takve jedne kovanice je 7,7 puta veći od njezine vrijednosti.

"Na temelju potražnje za kovanim novcem od jedne i dvije lipe, HNB je procijenio da količine koje se nalaze u optjecaju zadovoljavaju potrebe te je 2009. obustavljena daljnja izrada tih apoeni. S navedenim su upoznate banke, kao i Financijska agencija (Fina), kojima je preporučeno da se maksimalno koriste postojeće količine tog kovanog novca u optjecaju, kroz zaprimanje, obradu i redistribuciju pologa. Banke na zalihi imaju prosječno oko 60 milijuna komada kovanog novca, od čega po 500 tisuća komada u apoenima od jedne i dvije lipe", poručuju iz HNB-a te dodaju kako ovih sitnih kovanica trenutačno ima dovoljno i za

potrebe trgovačke mreže, te je na trgovcima da osiguraju dovoljne količine svih apoena kovanica, pa tako i onih najmanjih.

Potrošačima stoga sugeriraju da odbijanje lipa kao sredstva plaćanja prijave Državnom inspektoratu, koji je nadležan za provedbu propisa u području trgovine.

Trgovačkim lancima poslali smo upit u namjeri da doznamo kako oni gledaju na mogućnost zaokruživanja cijena i što kažu na pritužbe potrošača na to da im blagajnici uopće ne vraćaju lipe iako najsitnijih kovanica, navodno, ima dovoljno. Odgovor su se potrudili poslati jedino iz Konzuma:

"Konzum prilagođava svoje poslovanje sukladno svakoj izmjeni zakonske regulative. Pogrešna je pretpostavka da u izdvojenim slučajevima kada nije moguće točno uzvratiti potrošaču iznos u lipama, kupac biva oštećen. Ukoliko blagajna nema odgovarajuću apoensku strukturu kovanica u blagajni, praksa u Konzumu je zaokruživanje na najbliži veći iznos povrata", stoji u odgovoru koji potpisuje Ivana Glavurdić iz Konzumove Službe marketinga.

'I banke se služe istim trikovima'

– Svi nas uvjeravaju da tih kovanica ima, no ja se pitam – gdje su?! Ni u bankama ne vraćaju lipe, čak i oni zaokružuju iznose, naravno, nepovoljnije za klijenta... Jedan od razloga zbog kojeg trgovci ne vraćaju kusur jest vjerojatno i taj što Fini ne žele plaćati proviziju za razmjenu sitnog novca, pogotovo ako imaju 100 ili 200 dućana u Hrvatskoj. U svakom slučaju, smatram da ćemo ih teško natjerati na zaokruživanje cijena, stoga građanima savjetujem da svaki put traže lipe jer će na taj način pokazati da cijene svoju valutu – kaže Tomislav Lončar, tajnik Hrvatske udruge za zaštitu potrošača (HUZP).